Literatūra • menas • mokslas

DRAUGAS — šeštadieninis priedas 2003 m. gruodžio 27 d. Nr. 248 (47)

Saturday supplement December 27, 2003 No. 248 (47)

Cario Maratta. „Madona ir Vaikelis".

Belaukiant Mesijo

Kun. V. Rimšelis, MIC

Kai Kristus gimė, Roma valdė visą Palestiną jau šešiasdešimt trejus metus. Jokūbas, Marijos tėvas, okupacijos pradžioje buvo keturiolikos metų, Dovydo giminės palikuonis. Jo būsimoji žmona Ona buvo tik penkerių metų, kilusi iš Aarono giminės. Jono Krikštytojo tėvas Zecharijas gimė apie 56 metus prieš Kristų, apie tą laiką gimė Alfejus, žinomas kaip Klopas, iš Dovydo giminės. Jis buvo vyresnysis Juozapo brolis. Vėliau Juozapas tapo Marijos sužieduotiniu. Jokūbas ir Ona, kuri buvo jau 46 metų moteris, atvyko į Jeruzalės šventovę melstis ir prašyti Dievo, kad jiems duotų kūdikį, kurį jau iš anksto paaukojo Viešpačiui. Atrodo, jog tai buvo Šventosios Dvasios veikimu, kad Dievas išklausė Jokūbo ir Onos maldų bei prašymo. Gimė jiems kūdikis — Marija, kuri yra Nekaltai Pradėtoji, be gimtosios nuodėmės paveldėjimo Malonės Pilnoji.

Po Marijos užgimimo praslinkus 80 dienų, pagal žydams duotą įsakymą, Jokūbas ir Ona nuvyko į šventovę Jeruzalėje vadinamajam apsivalymui po gimdymo. Tuo metu paaukojo Mariją, mažą mergytę, Viešpačiui Dievui, kaip buvo pasižadėję prieš metus toje pačioje šventovėje. Toks pasižadėjimas pagal įstatymo reikalavimus reikalavo Mariją atiduoti šventovei auklėti, kai Ji bus jau trejų metų mergytė. Po trejų metų Jokūbas ir Ona su dideliu skausmu ir liūdesiu perdavė savo mielą mergytę vyriausiam šventovės kunigui. Po to juodu savo dukrelės nebematė. Po keleto metų abudu mirė Viešpaties globoje.

Marija, sulaukusi vienuolikos metų, turėjo su kitomis šventovės mergaitėmis dirbti lauke už naujai Erodo pastatytos šventovės. Dar nesulaukus dvylikos metų, Ji nutarė Dievui paaukoti savo mergystę, kas Izraelio mergaitėms buvo retas atsitikimas, nes jos vis tikėjo, kad kada nors gali iš jų gimti pažadėtasis Mesijas. Kai Marija sulaukė 14 metų, pagal įstatymą reikėjo Jai surasti vyrą, kuris turėtų būti tos pačios Dovydo karališkos genties. Marija buvo našlaitė, nes tėvai buvo jau mirę, todėl oficialios vedybos turi būti atšvęstos šventovėje, vadovaujant vyriausiam kunigui. Atsirado daug giminingų Dovydui vyrų, bet tik Juozapas buvo atsinešęs žydinčią migdolų medžio šaką iš Marijos tėvų daržo Nazarete. Vyriausias kunigas paskelbė, kad pats Dievas parinko Marijai vyrą Juozapą. Kai Juozapas buvo pristatytas Marijai, ir kai juodu turėjo gyventi drauge, abudu pasijuto neramūs ir viens kito varžėsi, kol Juozapas prisipažino, kad ir jis Dievui pasižadėjo gyventi skaistybėje. Juozapas pažadėjo Marijai Jos tėvų daržą Nazarete, išvalyti ir gražiai paruošti, kad Marija galėtų gyventi savo tėvų namuose. Juozapas atėjo pas Mariją, kai ant Jos namo pietų sienos buvo pražydusios rožės.

Prieš pusę metų Elzbietos, Marijos giminaitės, vyrui Zechariju šventovėje smilkymo valandą pasirodė Viešpaties angelas. Zecharijas sumišo ir išsigando. Tai buvo angelas Gabrielius, kuris jam tarė: „Nebijok, Zecharijau, tavo prašymas išklausytas. Tavo žmona Elzbieta pagimdys sūnų, o tu jį praminsi Jonu. Tau bus džiaugsmas ir paguoda, ir daugelis džiaugsis jo gimimu, nes jis bus didis Viešpaties akyse" (Lk. 1, 13–15). Zecharijas paabejojo, kad taip gali įvykti, todėl jis tapo nebyliu iki Jono užgimimo.

Šeštame mėnesyje angelas Gabrielius buvo Dievo pasiųstas pas Mariją. Angelas tarė: „Sveika malonėmis apdovanotoji! Viešpats su tavimi!" Išgirdusi tokį sveikinimą, Marija sumišo. Angelas jai tarė: „Nebijok, Marija, tu radai malonę pas Dievą! Štai tu pradėsi įsčiose ir pagimdysi sūnų, kurį pavadinsi Jėzumi. Jisai bus didis ir vadinsis Aukščiausiojo Sūnus..." Marija paklausė, kaip tai įvyks, „nes aš nepažįstu vyro?" Angelas Jai atsakė: „Šventoji Dvasia nužengs ant tavęs, ir Aukščiausiojo galybė pridengs tave savo šešėliu; todėl ir tavo kūdikis bus šventas, ir vadinamas Dievo Sūnumi. Antai tavoji giminaitė Elzbieta pradėjo sūnų senatvėje, ir šis mėnuo yra šeštas tai, kuri buvo laikoma nevaisinga, nes Dievui nėra negalimų dalykų". Tada Marija atsakė: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei" (Lk. 1, 28–38).

Marija pasakė Juozapui, kad Ji norinti vykti pas Elzbietą padėti jai nėštumo paskutinėmis dienomis. Juozapas su viskuo sutiko, ko tik Marija norėjo. Juodu iškeliavo su asilu į kunigų miestą Hebron per Jeruzalę, kur Juozapas dėl kokių tai reikalų turėjo pasilikti. Jo pažįstamas iš Jeruzalės sutiko palydėti Mariją su jos asilaičiu. Tą pačią dieną, po šešių valandų, Marija su savo palydovu atvyko į Hebron.

Marija nuėjo į Zecharijo namus ir pasveikino Elzbietą. Vos tik Elzbieta išgirdo Marijos balsą, jos įsčiose šoktelėjo kūdikis ir ji balsiai sušuko: „Tu labiausiai palaiminta iš visų moterų, ir palaimintas tavo įsčiaus vaisius! Iš kur man ta garbė, kad Viešpaties motina aplanko mane!" O Marija prabilo: „Mano siela šlovina Viešpatį, mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju" (Lk. 1, 42–47). Čia Marija prie Elzbietos išliejo savo gražiausią, dievišką poeziją, kokios mūsų pasaulis neturėjo.

Marija išbuvo pas Elzbietą tris mėnesius. Juozapas pastebėjo, kad Marija atrodė nėščia. Jis nežinojo, kad Šventosios Dvasios veikimu ji tapo nėščia.

Nukelta į 2 psl.

„Štai aš Viešpaties tarnaitė,
tebūna man, kaip Tu pasakei". (Lk, 1,38)

PRIEMUSI

Taip ilgai delsi.
Taip ilgai užtrunki.
Nejau nebeateisi?

Ji matė Jahvės saulę
ir kaip žmonės viens kitam ją užtemdė.

Ji matė iš dangaus lyjant lietų
ir kaip žmonės gailėjo viens kitam
net gurkšnio vandens.

Ji matė naujai pasėtų kviečių sužaliavusius laukus
ir kaip žmonės viens kitam sėjo rauges.

Taip ilgai delsi.
Taip ilgai užtrunki.
Nejau neateisi?

Saulė ir lietus... Lygumos ir kalnai...
Ir žalia žolė, ir dykumų smėlis...
Visa aplinkui — tai šventykla Jahvės.

Tik žmonės, Jahvės net apglėbti,
kur kas sau, nusikreipę nuo Jo —
Jo paties šventykloj —
prekiavo, gramozdus krovė,
beprasmiai bastės,
gimė, gyveno, vargo ir mirė,
nežinodami kam.

Taip, kur kas sau, įsikniaubę į žemę,
jie nematė žvaigždėto dangaus,
nei brolio, sesers, nei artimo šalia,
nei Jahvės niekur...
Gimė, gyveno ir mirė, nežinodami kam.

O taip reikia jau seniai Pažadėto,
kuris visų žingsnius į Jahvę nukreiptų.
Juk tik Jahvė yra išgelbėjimas... Ješua.

Reikia Jahvės Pažadėto,
nors žmonių Nelaukiamo...
Nejau, o Jahve, ir Tavo Pamiršto?
Nes taip ilgai delsi.
Taip ilgai užtrunki.
Nejau nebeatsiųsi?

Sveika, Malonėmis Apdovanotoji...
Viešpats su Tavimi.

Tu matai,
ką Jahvė amžinu žvilgsniu peržvelgia.

Tu prašai,
ko Jahvė amžina valia trokšta.
Tavyje visa žmonija, kokia ji bebūtų,
Jahvės Pažadėtojo alksta.

Sausa žemė — o vis dėlto Jahvės šventykla —
ties Tavim atsiverus
Pažadėtąjį priimti.

Marija, Tu radai malonę pas Jahvę
tapti Pažadėtojo Motina...
Tarp Jį nepriimančiųjų
priimsi Jį,
kad juos išgelbėtų.

Tu pradėsi...
ir pavadinsi Jį
„Jahvė yra išgelbėjimas" — Ješua.

Ir sujudo nauja gyvybė po širdim.

Taip ilgai delsei.
Taip ilgai užtrukai.
Pagaliau visiems atėjai.

Štai aš Viešpaties tarnaitė.

Marija... svarstė savo širdyje...
Vaikelis augo ir stiprėjo (Lk 2, 19, 40)

MOTINOS VEIDAS

Motina labiausiai yra motina savo širdimi.
Bet širdies nematai.
Širdis apsireiškia veide.

Tad motina labiausiai yra motina
savo veide.

Veide apsireiškia, kas širdy, —
ir džiaugsmo giedra,
ir skausmo debesys.

Jau ir mažutis vaikas žiūri į motinos veidą
ir mato:
– ar giedra,
– ar skausmas.

O iš jautrios motinos pajunta,
kas kelia giedrą
ir kas — skausmą.

***

Visa, kas vyko, Motina domėjosi
ir svarstė savo širdyje.
Ir visa apsireikšdavo Jos veide:
– ir giedra,
– ir liūdesiu.

O mažutis, pirmą kartą atvėręs akis,
pirmiausia pamatė Motinos veidą.

Išminčius kelionėj į Betliejų vedė žvaigždė.
Jėzų per Jo gyvenimo jautrią kelionę
vedė dvi žvaigždės:
Jo Motinos akys.
Iš jų Jis pirmiausia pajuto,
kas žemėj giedra
ir kas joje skaudu.

Skaudu — žmogaus skriauda kitam.
Dar skaudžiau —
save skriausti, tariant Dievui:
„Man Tavęs nereikia".

Jos veide giedra,
kai Ji ištiesė vandens stiklą
ištroškusiam pakeleiviui.
Dar giedriau,
kai Jis, Jos Sūnus, dar vaikas,
ištiesė vandens stiklą ištroškusiajam.

Giedra,
kai Ji žiūrėjo į lauko lelijas
ir pasakė Jam, mažam savo Sūnui,
kad jas taip buvo aprengęs Dangaus Tevas.
Dar giedriau,
kai Jis papraše Jos pasiūtą Jam tuniką
atiduoti apskurusiam našlaičiui.

***

Motinos liūdno ir giedro veido įspūdis
lydėjo Jį ir tada, kai Jos nebebuvo aplinkui, —
Jam mokant žmonių minias
neskriausti viens kito,
paduoti vandens stiklą ištroškusiam,
pasidalinti drabužiu
ir Jam kalbant apie lauko lelijas,
kad jas aprengia Dangaus Tevas.

Kęstutis Trimakas
leškančiojo pėdsakai

Šio šeštadienio priedo puslapiuose:

Kalėdinėmis temomis. — 1 psl.

„Su jumis visada". Kalėdos be sniego (eil.). Užbaigta P. Mieliulio oratorija. — 2 psl.

Dr. J. Basanavičiaus kambarys Signatarų namuose. — 3 psl.

2003 m. šeštadieninių priedų turinys. — 4 psl.

Belaukiant Mesijo

Atkelta iš 1 psl.

Juozapas buvo teisus ir Mariją labai mylėjo. Galime suprasti, kaip jis pasijuto nelaimingas, matydamas Mariją, kuri pagal Izraelio teisyną galėjo būti akmenimis užmušta. Norėdamas Ją apsaugoti ir nedaryti Jai nešlovės, sumanė tylomis Ją atleisti. Per sapną jam pasirodė Viešpaties angelas ir tarė: „Juozapai, Dovydo sūnau, nebijok parsivesti į namus savo žmoną Mariją, nes jos vaisius yra iš Šventosios Dvasios. Ji pagimdys sūnų, kuriam tu duosi Jėzaus vardą, nes jis išgelbės savo tautą iš nuodėmių" (Mt. 1, 20–21). Atsikėlęs Juozapas padarė taip, kaip Viešpaties angelo buvo įsakyta. Pradingo jam visi rūpesčiai. Didelis dieviškas džiaugsmas apėmė, kai jis apmąstė, kokia šventa yra jo žmona Marija. Juozapas buvo dailidė. Jis, pasitaręs su Marija, pas Ją atsinešė visus dailidei reikalingus įrankius ir pilnas džiaugsmo svajojo, kokia jiems bus laimė šventai gyventi.

Neilgai trukus, išėjo ciesoriaus Augusto įsakymas surašyti visus valstybės gyventojus. Užsirašyti visi turėjo eiti į savo kilmės miestą. Taigi Juozapas su Marija turėjo eiti į Dovydo miestą — į Betliejų. Juozapas susirūpino ir nežinojo, ką daryti. Į Betliejų ilga kelionė, o Marijai artėjo gimdymo laikas. Marija atsiminė, kad pranašas Michejus skelbė, jog Mesijas užgims Betliejuje. Taigi Juozapas ir Marija sutarė, kad Dievo planuose Mesijo užgimimas turi būti pats svarbiausias įvykis. Todėl jie nutarė keliauti, nes pats Dievas juos saugos. Juozapas Marijai surado asilą, ir juodu iškeliavo į Betliejų. Žiema buvo šalta.

Jau arti prie Betliejaus jis sutiko piemenį, vardu Eliją, pervedant per kelią avis. Tas piemuo atnešė Marijai šilto avies pieno ir papasakojo, kas darosi Betliejuje. Visur pilna žmonių, suvažiavusių iš arti ir toli. Vargiai bus įmanoma kur nors užeigoje pernakvoti. Jis kalbėjo, ar tik nereikėtų apsistoti užuvėjoje, kur pirkliai su savo gyvuliais apsistoja. Ir nurode vietą Betliejaus pakraštyje.

Visur, kur tik Juozapas prašėsi nakvynės, niekas jų nepriėmė. Jie rado, pagal Elijo nurodymą, lyg tvartą ir jame apsistojo. Viduje buvo labai šalta. Visa šiluma buvo tik iš jaučio, kurį jie rado prie kupetos šieno ir asilo, kurį įsivedė Juozapas į vidų. Juozapas susirinko žagarėlių ir įsikūrė ugnelę bent jau Marijai pasišildyt. O vėjas iš lauko veržėsi pro visus plyšius. Juozapas prie ugnelės šildėsi ir lyg užsnudo. Marija meldėsi atsiklaupusi. Staiga visa aplinka nušvito nepaprasta šviesa. Juozapas nesuvokė, kas atsitiko. Marija tarė: „Gimė mums Kūdikis".

Toje apylinkėje lauke nakvojo piemenys. Jiems pasirodė Viešpaties angelas ir juos nutvieskė Viešpaties šlovės šviesa. Jie labai išsigando, bet angelas jiems tarė: „Nebijokite! Štai aš jums skelbiu didį džiaugsmą, kuris bus visai tautai. Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas. Jis yra Viešpaties Mesijas..." Ūmai prie angelo atsirado gausi dangaus kareivija. Ji garbino Dievą, giedodama: „Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė Jo mylimiems žmonėms" (Lk. 2, 9–14).

Kai angelai pakilo į dangų, piemenys nuskubėjo į Betliejų ir rado Mariją, Juozapą ir kūdikį, suvystytą vystyklais ir paguldytą ėdžiose. Jie paskui atnešė pieno ir Jėzuliukui šiltų avies kailių. Elijas surado šventai šeimynėlei namą apsigyventi, bent kol praeis šalčiai ir Jėzuliukas sustiprės. Elijas nuskubėjo į Hebron (nuo Betliejaus 20 mylių) pranešti linksmą žinią Zecharijui, kuris greitai atvyko į Betliejų su Elzbietos paruoštomis dovanomis.

Dievas yra begalinis. Mes gyvename ir judame Jame, ir negalime iš Jo išeiti. Mes Jo nematome, nes Jis gyvena mums neprieinamoje šviesoje. Didžiausias ir brangiausias mums Jo kūryboje įvykis yra Jo Įsikūnijimas, — priėmimas žmogiškos prigimties. Dievas tapo žmogumi ir gyveno tarp mūsų. Dievas iš neprieinamos šviesos tapo mums prieinamas, kaip mažas vaikutis. Apie gimusį Betliejuje, šaltoj kūtelėje, kūdikį yra pasakyta: „Jis yra neregimojo Dievo atvaizdas, visos tvarinijos pirmgimis, nes jame sutverta visa, kas yra danguje ir žemėje, kas regima ir neregima, ar sostai, ar viešpatystės, ar kunigaikštystės, ar valdžios, visa sutverta per jį ir jam" (Kol. 1, 15–16).

Daugybė žmonių nenori žinoti, kaip atsirado mūsų pasaulis ir begalinė visata. Mes girdime skelbiant, ką gamta padarė, kur vandenys išsiliejo, kur ugnikalniai iškilo, kaip susidaro uraganai, bet nutylima pasakyti, kas tą gamtą tvarko. Gamta iš savęs yra akla. Ją tvarko tasai, kas ją sutvėrė. O kas ją sutvėrė, yra tas Betliejaus Kūdikis. Ir visi šių dienų nepaprasti įvykiai išeina iš Dievo veikimo. Jie yra mums Dievo duodami ženklai. Dievas mums primena, kad turime visu savo gyvenimu ruoštis antrajam Kristaus atėjimui.

Pederico Barocci. (1528–1615), „Gimimas".

„Su jumis visados..."

Kalėdoms aš duodu jums tris žodžius pasiimti su savim. Be abejo, yra daug kitokių trijų žodžių frazių, kurios gal vyrauja mūsų dėmesy, pavyzdžiui: „Dovanos jau syvyniotos", arba „Svečiai žada atvykti", arba „Aš esu pavargusi". Trys žodžiai, kuriuos jums duodu Kalėdoms, yra svaresni negu minėtieji žodžiai. Randame juos Mato Evangelijos pradžioje, kur Matas cituoja Jezajos pranašavimą apie Mesijo gimimą: „Štai mergelė nešios įsčiose ir pagimdys sūnų, ir jis vadinsis Emanuelis, o tai reiškia: 'Dievas su mumis' " (Mato 1:23).

„Dievas su mumis". Šitie trys žodžiai išreiškia šviesų mūsų tikėjimo centrą. Jie atsako į klausimą, kuris vienu ar kitu būdu yra kiekvieno žmogaus klausiamas — ar mes, mirtingi žmonės, gyvenantys praeinamame pasaulyje, galime apskritai turėti ryšį su Dievu? Kiekvienas kažko vertas tikėjimas siekia mums suteikti ryšį su Dievu. Mūsų krikščioniškas tikėjimas duoda mums atsakymą mūsų teksto žodžiais — „Dievas su mumis". Jis su mumis dabar ir visados. Mes nesame vieniši pasaulyje, kuriame mūsų lūkesčiai ir mūsų viltys niekam nerūpi. Mes tikime, kad visatos gelmėse plaka širdis, kurios plakimas randa atgarsį mūsų širdyse. Mes visa tai pasakome vienu žodžiu — Emanuelis. Tai hebrajiškas žodis reiškiantis „Dievas su mumis".

Šis didžiausias visų žodžių nesutinka mus tuštumoj. Dažnai mes savo širdyse patiriame rizikingą pusiausvyrą tarp tikėjimo ir netikėjimo. Abejojimai turi daug pavidalų.

Kalėdos gali mums tapti liūdnu laiku, kada sugrįžta laimingesnių laikų prisiminimai ir šventes padaro melancholiškas. Giesmė „Džiaugsmas pasauliui" tada mums atrodo lyg pajuoka, nes džiaugsmas tariamai turėtų mums priminti anuos praėjusius gerus laikus. Ar yra tikintysis, kuris ne kartą buvo priverstas abejoti Dievo buvimu, kada jis buvo mėginamas baiminančios ir regimai beprasmiškos nelaimės? Daug kas pasaulyje stumia mus į nusivylimus ir abejojimus. Kur yra Dievas, kai vaikas yra kitų vaikų nušaunamas arba kai sudega gaisro nelaimėje? Kur jis yra, kada tikintieji yra tironų kankinami arba skriaudžiami už tiesos išpažinimą? Kur jis yra, kada tūkstančiai žūna uragano siautėjime arba milijonai miršta badu? Mums reikia daugiau negu atsitiktinės šnekos apie draugišką pasaulį, kad stiprintų mumyse tikėjimą, kuris gal silpnėja, klausant vakarinių naujienų siaubo.

Jėzaus vardas — Emanuelis — „Dievas su mumis", yra daugiau, negu kokia atsitiktinė ir nerūpestinga šneka. Evangelija nereikalauja iš mūsų užmerkti akis prieš pavojingo pasaulio ženklus. Bet Evangelija nekviečia mus įdėmiai žiūrėti vien į tokius reiškinius. Kristaus atėjimas kviečia mus tikėjimo akimis išvysti Dievo meilės paslaptį, kuri išvaduoja pasaulį, tokį, kokį mes jį pažįstame ir kuriame gyvename — dieną po dienos, metai po metų ir žmogų po žmogaus, kol Jo darbas yra užbaigtas atnaujinti visa Dievo Sūnaus atėjimu. Kada mes apmąstome, kad Jėzus gimė priešiškame, abejingame ir žiauriame pasaulyje, tikime, kad jis tebeveikia ir šiandien, mūsų dienose, atpirkti ir atnaujinti visus, kurie klaupiasi su piemenimis Jį pagarbinti ir su angelais jį šlovinti giesmėmis.

Jau edžiose mažasis Emanuelis yra išstatytas priešiško pasaulio reiškiniams. Jis yra atidengtas priešo žiaurumams ir lemtas būti taikiniu bedieviams. Senasis Simeonas paliudijo tuojau po Jo gimimo: „Štai šis skirtas daugelio Izraelyje nupuolimui ir atsikėlimui. Jis bus prieštaravimo ženklas" (Lk. 2:34). O Marijai Simeonas pridejo šį grėsmingą pranašavimą... „ir tavo pačios sielą pervers kalavijas" (Lk 1:35). Taip ir įvyko kryžiaus papedėje, kada mylinti motina mate savo Sūnų, aukojantį savo gyvybę pasaulio nuodėmėms išpirkti.

„Dievas su mumis" įgauna kitokios reikšmės, kada tai nebėra miglotas tvirtinimas apie vidinį pasaulio giedrumą, bet kada tai yra įkūnyta gyvame Jėzuje. Tai būtų skirtumas tarp draugo, kuris mums skambina, kada mes esame beviltiškoje padėtyje: „Aš galvosiu apie tave"; ir kito draugo, kuris ateina pas mus, būna su mumis ir dalinasi mūsų bukle.

Kai kurios religijos siūlo mums tam tikrą paguodą, kad „ten aukštybėje" arba „čia gilybėje", kas nors mus prisimena. Bet vien tik Kalėdų Evangelija liudija mums apie Dievą, kuris ateina į mūsų tarpą būti su mumis.

Tuo momentu, kada mes sakome „Jėzus", esame ryšyje su Tuo, kuris asmeniškai patyrė, ką reiškia būti apsuptam priešiškų galybių, būti žiaurumo ir neapykantos auka, būti draugų apleistam, būti dangiško Tėvo apleistam ant kryžiaus. Jis yra „Dievas su mumis", Jėzus Kristus, Kuris yra mums apreikštas Kalėdų įvykyje. Juo mes galime pasitikėti visoje savo gyvenimo kelionėje.

Matas baigia savo Evangeliją tokia pat pastaba, kokia pradėjo. Jo atsisveikinimo žodžiai savo mokiniams buvo šitie: „Ir štai aš esu su jumis visados iki pasaulio pabaigos" (Mt. 28:19).

„Su jumis visados..." Pasiimkim šituos žodžius su savim šiandien tikėjimu. Šiais žodžiais Kristus išeina iš istorijos puslapių ir tampa mūsų amžinasis vienalaikis.

„Su jumis visados..." Viskas, kas įvyko Jo gyvenime, viskas, kas apie Jo veiksmus ir žodžius buvo užrašyta, viskas, ką jis išreiškė mums savo žemiška tarnyste, viskas, kas sužadina mūsų nuostabą, mūsų meilę, mūsų liaupsę — visa tai yra mūsų ir su mumis šiandien, per ateinantį tūkstantmetį ir iki pasaulio pabaigos. **Jėzus Kristus, Dievas su mumis... visados.**

Hansas Dumpys
vyskupas evangelikams liuteronams išeivijoje

Indrės Tijūnelienės nuotrauka.

Pranas Visvydas

KALĖDOS — BE SNIEGO

Vėl Kalėdos be sniejgo. Saulėta gamta
Vandenyno pakrantė vėl puošias baltais
gurvolėliais mūšos sūkury.
Juosvas tiltas. Žuvėdrų būrys.

Kai ateisi pabūti kartu bent sapne,
dovanosiu kriauklelę su švenčių žinia.
Ir lyg gniūžtė sutirpsiu širdy.
Juosvas tiltas. Balandžių būrys.

Tu minėsi vaikystėj tausotus žaislus.
Aš minėsiu laukuose rogučių kelius.
Ten tą rytą pravėriau duris —
Sninga! Sninga! Varnėnų būrys.

Nors ir žalios Kalėdos, nepeikime to.
Šioj padangėje šiandien palaima tautos —
Bendros Kūčios — visų su visais
ir su choro vieningais balsais.

Greitai saulėj praeina taurioji diena,
ir Kalėdos be sniego pavirsta daina,
užrašyta lotynų raidėm.
Juosvas tiltas. Bernelių giesmė.

Vėl, sugrįžęs namo, atrakinsiu duris
ir prie lango užmigsiu vėsiam kambary,
ir su knygom sapnuosiu, kad tu
debesynuose lauki Kalėdų kitų.

Užbaigta Povilo Mieliulio oratorija

14–tam šimtmety visos kaimyninės lietuvių tautos jau garbino tikrąjį Dievą, giedodamos įvariomis kalbomis savo bažnyčiose. Tik vienintelė lietuvių tauta Europoj dar meldėsi savo seniems dievams giriose. Europos krikščionys dėl to buvo nepatenkinti ir darė visokeriopą spaudimą, kad priverstų Lietuvos valdovus pakrikštyti savo kraštą: rėmė Kryžiuočių ordiną ir visuose ginčuose užstodavo krikščionišką Lenkiją. Vytautas, tuometinis Lietuvos kunigaikštis, rengėsi padaryti galą šiai politinei neteisybei. Panašiai galvojo ir kai kurie bajorai.

Oficialiai Lietuvos žmonės buvo pakrikštyti 1387 metų vasarą (kada upių vanduo yra tinkamas tokiai apeigai). Pagal Vytauto įsakymą, visi Lietuvos žmonės būriais po kelis šimtus buvo suvaryti į upes, kur lenkų dvasininkai juos, ant kranto stovėdami, pašlakstė vandeniu (kam teko, kam ne, bet visi matė, kad vandens lašeliai krito) ir davė visiems vieną vardą. Romoje šitoks krikštas buvo pripažintas. Su kiekvienu individu prasidėti nebuvo kada. Po krikšto vėl visi grįžo į savo dievų šventoves. Laimėta buvo tiek, kad buvo galima statyti Lietuvoj bažnyčias ir mokyti naujo tikėjimo.

Oratorija prasideda smuiko solo ir fortepijono palyda. Toliau choras gieda: „Sanctus, sanctus..." Tada entuziastiškai jaunuoliai gieda: „Tarnaut Aukščiausiam pažadėjau" ir: „Tik tas, ką Dangus pasirinko saugoti tikėjimą mūsų... Per Lietuvą visą Aukščiausio ranka palaimą į mūs žemę siunčia..."

Lietuvos girių šventovėse kitaip galvojo krivių choras: „Tėviškės giria mums buvo šventa, čia mūs šventovės, čia vaidilutės, kriviai, vaidilos, čia visa Lietuva, čia kapai mūs tėvų, čia visa senovė, karžygių atminimas, čia visa garbė..."

Toliau skundžiasi pavienis balsas: „Kai karalius įsako palikti seną mišką ir jo ąžuolus... Ar karalius senovę užmiršo, mūs tėvus ir tikėjimą jų... kas gi vyksta šiandieną mūs tėvynėj brangioj, kad karalius, bajorai visi seną mišką, amžiną ugnį liepė palikti, dievus užmiršti... klaiku, kas bus...tėvyne brangi..."

Po visų skundų ir abejonių, karaliui (kunigaikščiui) įsakius visi bajorai su ant jo žemės gyvenančiais žmonėmis susirinko į artimiausias upes krikšto apeigoms.

„Į upes visos Lietuvos surinko mūs bajorai... iš aukšto Dangaus palaimos prašyti... kur pirmą kartą eina prie kryžiaus prie Jo... Būrio vidury solistė gieda: „Atverk rankas gailestingumo savo, Tėve!..." Choras gieda: „Gailestingas Tėve, neatstumk mūsų ir kai teisi pasaulį visą atsimink, jog Lietuva Tavo šalis". Čia baigiasi oratorija.

Žodžiai ir muzika Povilo Mieliulio.

Info

Dr. Jono Basanavičiaus kambarys

Vilniaus senamiesčio judrioje, turistų ir vilniečių visuomet pilnoje Pilies gatvėje, name, pažymėtame 26 numeriu, veikia Lietuvos Nacionaliniam muziejui priklausantys Lietuvos nepriklausomybės Signatarų namai. Jų svarbiausias tikslas — atskleisti ir garsinti Lietuvos valstybingumo istoriją, kaupti, tirti, eksponuoti ir skelbti medžiagas apie 1918 m. Vasario 16-osios bei 1990 metų Kovo 11 — osios Lietuvos nepriklausomybės aktų pasirašymo aplinkybes ir ištakas, apie signatarų gyvenimą bei veiklą.

Lankytojai su įdomumu apžiūri namo trečiajame aukšte esantį memorialinį kambarį, kuriame buvo pasirašytas istorinis Lietuvos nepriklausomybės Vasario 16-osios aktas, paskelbęs, kad atkuriama nepriklausoma, demokratiškais pagrindais tvarkoma Lietuvos valstybė su sostine Vilniumi. Signatarų namuose, kiek galima autentiškiau, atkurta to istorinio kambario išvaizda, apstatymas, aplinka. Gretimoje patalpoje įrengta Vasario 16-osios nepriklausomybės aktą pasirašiusiųjų mūsų tautos šviesuolių, to akto signatarų portretų galerija — ant sienų visų tų dvidešimties garbingų Lietuvos vyrų nutapyti portretai, tarp jų ir Lietuvos patriarcho dr. Jono Basanavičiaus atvaizdas. Čia rengiami Vasario 16-osios akto signatarų sukaktuviniai minėjimai, mokslinės konferencijos, į kurias pakviečiami ir jų išlikę giminės bei artimieji.

Neseniai Signatarų namuose įrengtas ir iškilmingai atidarytas dr. Jono Basanavičiaus memorialinis kambarys su autentiškais baldais, jo naudotais daiktais, knygomis, raštais.

Šio garbingo Lietuvos patriarcho memorialinis kambarys pirmą kartą Vilniuje buvo eksponuotas Lietuvos nacionaliniame muziejuje surengtoje parodoje, 2001 m. lapkričio 23 d. minint jo gimimo 150—ąsias metines. Memorialinio kambario eksponatus ilgus metus išsaugojo Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas. Į šio instituto patalpas — buvusius Vileišių rūmus Antakalnyje — didžioji J. Basanavičiaus bei jo įsteigtos Lietuvių mokslo draugijos palikimo dalis buvo perkelta iš gimnazijos (dabar A. Domaševičiaus) gatvės, kur J. Basanavičius gyveno ir kur buvo jo pastangomis įkurta Lietuvių mokslo draugijos būstinė.

Dabar, perkėlus ir įrengus dr. J. Basanavičiaus memorialinį kambarį Signatarų namuose, šis istorinis kambarys turės nuolatinį lankytoją, nes yra prieinamoje ir patogioje vietoje.

— Daktaras Jonas Basanavičius — žymusis mūsų tautinio atgimimo žadintojas, spaudos draudimo laikais Ragainėje ir Tilžėje leido lietuvišką laikraštį *Aušra*, sužadinusį tautišką lietuvių savigarbą, savo krašto meilę, — atidarant memorialinį kambarį susirinkusiems vilniečiams kalbėjo Signatarų klubo pirmininkas rašytojas R. Gudaitis.

Jis pabrėžė didžiules, dar ir šiandien mums sunkiai suvokiamas J. Basanavičiaus pastangas atkurti svetimų šalių valdytą ir naikintą Lietuvos valstybę su jos istorine sostine Vilniumi, kuriame, grįžęs iš užsienių, jis gyveno nuo 1905 m. Kartu su kitais šviesuoliais, jis rengė didįjį Lietuvių Seimą ir jam pirmininkavo, aktyviai dalyvavo Lietuvos taryboje, kurios nariai, kartu su J. Basanavičiumi, 1918 m. pasirašė Vasario 16—osios nepriklausomybės aktą. Jo iniciatyva buvo įkurta Lietuvių mokslo draugija, sukaupta didelė biblioteka, daug etnografinės medžiagos. Kai lenkai okupavo Vilnių ir jo kraštą, dr. J. Basanavičius, nors nuolat patirdavo persekiojimus ir patyčias, nesitraukė iš senosios sostinės, nenutraukė veiklos, globojo Vilniaus lietuviškas mokyklas, redagavo žurnalą *Lietuvių tauta*. 1927 m. mirusiam Lietuvos patriarchui nusilenkė net Vilnių okupavę, lietuvybę persekiojęs lenkų didžiūnai.

Jautrius žodžius apie dr. J. Basanavičių išsakė nuo seno Vilniuje gyvenanti kultūrininkė Birutė Mackonytė, J. Basanavičiaus lenkmečiu globotos Vilniaus pradinės mokyklos mokinė, mačiusi J. Basanavičių. Kalbėdama apie dabartinę padėtį Prezidentūroje, kitose valdžios viršūnėse, R. Mackonytė prisiminė Tautos patriarcho žodžius, kad Lietuvai visais laikais trūko asmenybių ir vadų.

Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė B. Kulnytė išreiškė įsitikinimą, kad tinkamai tvarkomi Signatarų namai, juose įkurtas dr. J. Basanavičiaus memorialinis kambarys — tai tarsi 20 —ojo amžiaus Lietuvos dvasios namai, laukiantys kuo gausiau lankytojų.

Dr. Jonas Basanavičius.

Susirinkusieji apžiūrėjo dr. J. Basanavičiaus memorialinio kambario autentiškus eksponatus, primenančius jo aktyvią veiklą nuo sugrįžimo į Vilnių 1905 metais iki mirties. Tai dr. J. Basanavičiaus darbo stalas su jo naudotais parankiniais daiktais, ant spintos — ta pati pelėdos iškamša, lydėjusi J. Basanavičių visuose jo gyventuose kraštuose. Čia ir jo iš Bulgarijos ir kitų kraštų parsivežti lagaminai, sena gydytojo rankinė, instrumentai. Štai ir jo nešiota skrybėlė, kiti buities daiktai, knygų spintos. Ant sienų — greta J. Basanavičiaus išraiškingo portreto — jo anksti mirusios žmonos G. E. Mohl atvaizdas, jos naudotos vėduoklės. Ant sienų — nuotraukos, dokumentai, Lietuvos Respublikos prezidento K. Griniaus šiltas sveikinimas jo 75—ųjų gimimo metinių proga. Kitose nuotraukose — grupė Lietuvių Mokslo draugijos narių prie Trakų pilies griuvėsių 1908 m., J. Basanavičius su žymiais Lietuvos politiniais ir visuomenės veikėjais M. Šleževičium, T. Naruševičium, K. Grinium, F. Bortkevičiene. Kabo nuo 1906 metų išlikęs plakatas, skelbęs apie Vilniuje surengtą pirmąją lietuvių dailės parodą, kurios rengimo komiteto pirmininku buvo dr. J. Basanavičius.

Yra daugybė kitų įdomių, įsimintinų autentiškų eksponatų, kuriuos pamatyti, įsižiūrėti verta kiekvienam pro šalį praeinančiam lietuviui ar Vilniaus svečiui.

Prie įėjimo į Signatarų namus, tame pat Pilies gatvės 26 name, pradėjo veikti nedidelis, bet jaukus Lietuvos nacionalinio muziejaus, kitos istorinės literatūros knygynėlis, kuriame galime įsigyti ir naujausią, išsamią, kvalifikuotai parengtą knygą *Dr. Jonas Basanavičius*.

Algimantas Antanas Naujokaitis

Mokslų akademija — visai Lietuvai

Jau tapo tradicija, kad įvairių mokslo šakų Lietuvos Mokslų akademijos nariai išvyksta į apskritis, rajonus, susitinka su atskirų regionų šviesuomene, tuo stengdamiesi ne tik skleisti mokslo žinias, bet ir įtakoti Lietuvos raidą, visur padėti visuomenei geriau panaudoti kultūrines, mokslines, ekonomines galimybes krašto gerovei kelti.

Šį kartą Mokslų akademija pati pasikvietė Panevėžio vadovus, kultūrinių, mokslo įstaigų atstovus kartu su akademikais, mokslų daktarais, profesoriais išsiaiškinti, susitarti, kokią praktinę paramą įvairiose šio regiono srityse galėtų teikti Mokslų akademija, sostinės aukštosios mokyklos. Kadangi į šią Panevėžio dieną atvyko didelis būrys šviesuomenės, įvairių veiklos sričių atstovai, darbas buvo suskirstytas į atskiras grupes arba sekcijas. Jose kartu tarėsi, diskutavo Mokslų akademijos, sostinės aukštųjų mokyklų ir Panevėžio atstovai.

Lietuvos Muzikos akademijoje susirinkę muzikologijos sekcijos dalyviai, pažymėjo, kad būdamas stambus pramonės centras, Panevėžys kartais tampa kultūrine provincija. Kultūrinis nuosmukis neretai atsiranda po rinkimų keičiantis miesto savivaldybėms, į valdžią atėjus kitai politinei partijai. Antai, sunyko anksčiau čia gyvavusi operetė, naujai savivaldybei susilpninus dėmesį, paramą kultūriniam gyvenimui.

— Kita Panevėžio operetės išnykimo priežastis — solistų trūkumas, — šios sekcijos posėdyje kalbėjo Panevėžio Konservatorijos dėstytoja, V. Žigienė, kiti šio miesto kultūrininkai. — Lietuvos Muzikos akademija savo mokymo planuose galėtų numatyti studentų solinių partijų parengimą ir jų dalyvavimą operetės spektakliuose. Panašios praktikos jau būta tuomet, kai Panevėžyje dar veikė operetės trupė, sėkmingai pastačiusi I. Kalmano „Silva", kitas operetes. Jų pastatyme dalyvavo anuometinės Muzikos akademijos studentai.

Pasirodo, susėdus prie bendro stalo, susitarti galima. Sekcijos vadovas, Muzikos akademijos prorektorius prof. E. Gabnys iš esmės sutiko su šiuo pasiūlymu. Jei savivaldybė skirs lėšų, jau kitais metais Panevėžyje, ko gero, vėl suskambės operetė.

Netekus garsiojo režisieriaus Juozo Miltinio, Panevėžyje susilpnėjo teatrinis gyvenimas. Su kvalifikuotų režisierių, aktorių trūkumu taip pat susiduria geras tradicijas turintis Panevėžio „lėlių vežimo" teatras. Jau trečius metus jam tenka samdyti Rusijos Jaroslavlio miesto Teatrinio instituto dėstytojus.

— Tą patį galėtų daryti Lietuvos teatralai, tuo labiau, kad iki šiol Lietuvoje nerengiami aktoriai — lėlininkai. Jei juos rengtų Muzikos akademija ar aktorinės studijos, tuomet mūsų studentai gautų ne rusiškus, bet lietuviškus diplomus, — siūlė Panevėžio „lėlių vežimo" teatro vadovas A. Markuckis.

Šiuo pasiūlymu vėlgi susidomėjo Muzikos akademijos Aktorinio meistriškumo katedros vedėjas V. Bagdonas, docentė L. Pakėnienė. Pradžiai buvo sutarta, jog A. Markuckis šią katedrą supažindins su Jaroslavkio instituto parengtomis programomis. Jas patobulinę Vilniaus teatralai pažadėjo padėti rengti aktorius — lėlininkus.

Panevėžys turi gilias džiazo tradicijas, šis miestas garsėjo čia rengiamais vokalinio džiazo festivaliais. Jau treti metai čia rengiami taip pat vaikų ir jaunimo džiazo festivaliai „JAZZ fontanas". Deja, miesto jaunimas neturi kur mokytis džiazo muzikos — Panevėžys — vienintelis didmiestis Lietuvoje, neturintis profesionalios džiazo mokyklos. Pasak muzikanto K. Bagdono, ją būtų galima įsteigti pertvarkius, reorganizavus Panevėžio konservatoriją, dabar rengiančią muzikantus tik su aukštesniuoju išsilavinimu, neturinčiu paklausos nei Panevėžyje, nei kituose Lietuvos miestuose bei rajonuose. O kol tai bus pasiekta, Muzikos akademija pažadėjo siųsti į Panevėžį kvalifikuotus džiazo konsultantus, kurių atsirado prieš metus akademijoje įsteigus džiazo muzikos skyrių. Pasak Muzikos akademijos dėstytojo V. Vedecko, džiazas Lietuvoje jau subrendo profesionalioms jo studijoms.

Visi pasidžiaugė, kad Panevėžyje jau atsirado pedagogų, užsimojusių imtis kūdikių (kartu su tėvais) meninio — muzikinio ugdymo pagal Temple universiteto (JAV) profesorės Beth Bolton metodiką. Šio metodo esmė — nuo pat kūdikystės muzikinės patirties kaupimas ir suvokimas, muzikinis bendravimas su tėvais, socialiniai įgūdžiai ir reakcijos, mėgavimasis muzikiniais žaidimais, skverbimasis į giluminius muzikinius struktūros klodus, sugebėjimus mąstyti muzikoje. Pasak panevėžietės muzikos pedagogės A. Simanavičienės, nors miesto vaikų tėvai veržte veržiasi į tokį jų kūdikių ugdymą, tačiau vėlgi tam abejinga miesto savivaldybė, neteikianti netgi tinkamų patalpų. Tuo tarpu Kaune, Vilniuje meninis — muzikinis kūdikių ugdymas klestėte klesti. Pritaręs šiam panevėžiečių pedagogių geram užmojui, Muzikos akademijos profesorius A. Piličiauskas, palinkėjo joms atkaklumo, pažadėjo metodinę paramą.

Panašūs aptarimai ir susitarimai lydėjo pedagogų, socialinių tyrimų ir ekonomikos, informacinių technologijų, medicinos, žiniasklaidos, architektūros ir urbanistikos, kultūrinio paveldo ir kitų sekcijų posėdžius.

Panevėžio bibliotekininkams iškėlus jų kvalifikacijos tobulinimosi problemas, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto dekanas, knygotyros ir dokumentotyros instituto direktorius prof. D. Kaunas pranešė, kad jau ateinančiais metais Vilniaus universitete rengiamasi atgaivinti neakivaizdines studijas bibliotekininkystės ir informacijos specialisto bakalauro laipsniui gauti. Taigi ir periferijos bibliotekininkai galės įsigyti mokslinį laipsnį. Prof. D. Kaunas taip pat pakvietė Panevėžio bibliotekininkus dalyvauti Vilniaus universitete ateinančiais metais rengiamoje mokslinėje konferencijoje, skirtoje lietuviškos spaudos atgavimo 100-osioms metinėms.

Kultūros paveldo sekcijoje sutarta kartu su Lietuvos istorijos institutu ir Panevėžio kraštotyros muziejumi surengti specialią konferenciją pažymėti kitą istorinę datą — Upytės žemės pirmojo paminėjimo rašytiniuose šaltiniuose 750 metų sukaktį.

Panevėžiečiai daug laimėjo, medicinos sekcijoje susitikę su Lietuvoje ir užsienyje pagarsėjusiais Vilniaus universiteto širdies — kardiologijos centro vadovais — akademiku V. Sirvydžiu, Santariškių ligoninės direktoriumi prof. R. Laucevičium. Kadangi Panevėžio ligoninė vyr. gydytojo Č. Gutausko pastangomis aprūpinta modernia širdies ir kraujagyslių tyrimo aparatūra prieita nuomonės čia įkurti Širdies chirurgijos centrą. Taip pat pritarta panevėžiečių medikų pageidavimui ir ateityje kelti jų kvalifikaciją Vilniaus Santariškių universitetinėje ligoninėje.

Kauno technikos universiteto Panevėžio instituto profesoriai, dėstytojai liko patenkinti susitarimu, pasiektu puslaidininkių fizikos sekcijoje. Vilniuje esamtis Puslaidininkių fizikos institutas nutarė Panevėžio institutui padovanoti laboratorinę įrangą fizikos mokomajai plonų sluoksnių laboratorijai. Buvo taip pat aptartos bendros mokslinės laboratorijos įkūrimo Panevėžyje ir tarptautinės fizikų konferencijos organizavimo šiame mieste perspektyvos.

Vilniaus pedagoginiame universitete posėdžiavusioje kūno kultūros ir sporto sekcijoje, Gamtos mokslų fakulteto dekanui A. Vilkui pasiūlius, nutarta nuo ateinančių mokslo metų Panevėžyje atidaryti Vilniaus pedagoginio universiteto kūno kultūros specialybės neakivaizdinių studijų skyrių.

Sekcijų svarstymai ir susitikimai dar kartą buvo aptarti Lietuvos Mokslų akademijoje surengtoje bendroje konferencijoje. Mokslų akademijos viceprezidentas A. Piskarskas ir Panevėžio meras V. Matuzas pasirašė mokslinio ir kūrybinio tarpusavio bendradarbiavimo trijų metų sutartį, užtvirtinusią Mokslų akademijos visapusišką pagalbą Panevėžyje plėtojant studijas, mokslą, aukštąsias technologijas, teikiant konsultacijas ir atliekant mokslines ekspertizes, taip pat organizuojant švietimo, mokslo, kultūros renginius.

Lietuvos Mokslų akademijos bibliotekoje buvo atidaryta paroda, skirta Panevėžio miesto įkūrimo 500 metų jubiliejui. Eksponatai liudija apie Panevėžio istoriją nuo pat jo įkūrimo iki šių dienų.

Atidarant parodą Panevėžio meras A. Matuzas Mokslų akademijos bibliotekos direktoriui J. Marcinkevičiui įteikė atminimo dovaną — neseniai išleistą knygą *Panevėžys: senovė ir dabartis*.

Algimantas A. Naujokaitis

Signatarų namų Vasario 16-sios Nepriklausomybės Akto signatarų galerijos kampelis.

Panevėžio meras A. Matuzas (kairėje) įteikė Panevėžio istorijos knygą Mokslų akademijos bibliotekos direktoriui J. Marcinkevičiui. Virginijos Valuckienės nuotrauka.

Šeštadieninio priedo turinys 2003 metai

Įvairios temos

Vytautas Bieliauskas: „Leiskit į tėvynę, leiskit pas savus"?? — 11.01, #39;

Pranas Budrius: „Ar sulauksime knygos apie 'Čiurlionio' ansamblį" — 03.08, #10;

Vytautas Čepliauskas: „Fragmentas iš romano *Lūžis* — 07.19, #29;

Jadvyga Godunavičienė: „Japonijos parama Lietuvos nacionaliniam muziejui" — 10.25, #38;

Gediminas Indreika: „Nykstančios medinės sinagogos Lietuvoje" — 05.31, #22;

Vytautas A. Jonynas: „Ar mokslininkams patinka būti tautos duobkasiais" — 05.03, #18; „Keli žodžiai apie Bretkūno ir Vydūno gerbėją" — 09.06, #31;

Eglė Juodvalkė: „Puokštė mamai" — 05.03, #18; „Šokinėjimas per tvorą" — 10.18, #37;

Robertas Keturakis: „Po Lietuvos — Lietuvos nebus" — 10.11, #36;

Napoleonas Kitkauskas: „Valdovų rūmų architektūros raida" — 11.29, #43;

Libertas Klimka: „Menulis lietuvių etninėje kultūroje" — 02.15, #7; „Vilniaus astronomijos observatorijai 250 metų" — 04.05, #14; „Pirmajam griaustiniui nugrumenus — 04.12, #15; „Stebuklingas šaltinių vanduo" — 06.26, #26; „Apie liepą ir liepos mėnesį" — 07.12, #28;

Romualdas Kriaučiūnas: „XII Mokslo ir kūrybos simpoziumo atgarsiai — Lietuviškojo jaunimo vertybės laiko perspektyvoje" — 06.07, #23;

Teodora Krivickienė: „Kad nedingtų praeities ūkanose" — 02.01, #5;

Skirmantė Miglinienė: „LDK 1612–1863 m. monetos Čikagoje" — 04.26, #17;

Rimantas Morkvėnas: „XII Mokslo ir kūrybos simpoziumas — Mintys apie lietuvių išeiviją" — 05.31, #22;

Bronius Nainys: „Lietuvos vidaus politika" — 05.31, #22;

Algimantas Antanas Naujokaitis: „Poezijos kavinė" — 06.28, #26; „Literatūros tyrinėtojai" — 10.18, #37; „Anksčiau rusenom, dabar anglėjam" — 10.25, #38;

Virginija Paplauskienė: „Užsienio lietuvių eksponatai Maironio muziejuje Kaune" — 05.24, #21;

Kazys Saja: „Būkim, išlikim savimi" — 02.15, #7;

Juozas Skirius: „Šešios dienos dokumentų labirintuose" — 09.20, #33;

Laimutė Tidikytė: „Lietuvių išeivių rašytojai Lietuvos radijuje" — 07.05, #27;

Vilius Trumpjonas: „Lietuvybė Mažojoje Lietuvoje: nuo Tilžės akto iki šių dienų" — 01.18, #3.

Įvykiai ir žmonės

—: „V. Juozapaitis vėl JAV–se — 09.06, #31;

al: „Lietuvos menų festivalis Normandijoje" — 09.27, #34;

(BNS): „Zigfrydo Kalvaičio archyvas" — 09.20, #33;

Viktoras Alekna: „Aš jį pažinojau" — 07.26, #30;

Danutė Augienė: „Judas neaplenkė Putnamo sodybos" — 03.03, #18;

Vacys Badgonavičius: „Verta dar kartą sugrįžti prie Vydūno" — 04.12, #15;

Juozas Baužys: „Vertybių kaita Lietuvoje ir išeivijoje" — 09.13, #32; „Dešimtmetis nuo prof. dr. V. Vardžio mirties" — 10.18, #37;

Danutė Bindokienė: „Lietuvių fondo premija atėjo pačiu geriausiu laiku" — 11.15, #41;

Dalia Cidzikaitė: „Gimtojon kalbon įdiegta mūsų mąstysena" — 03.29, #13; „50–asis Santaros–Šviesos suvažiavimas" — 10.04, #35;

Vytautas Čepliauskas ir Robertas Keturakis: „Pakalbėkim apie gyvenimą" — 07.19, #29;

Daiva Dapkutė: „Henriką Žemelį prisimenant" — 12.13, #45;

Vydas Dolinskas: „Iš Vatikano Šv. Petro bazilikos lobyno į Vilnių" — 09.13, #32;

Genovaitė Druckutė: „Lietuvis prancūzų literatūroje" — 02.22, #8;

Elta: „Vilniuje atsisveikinta su rašyt. Algirdu Gustaičiu" — 06.07, #23;

Rima Marija Girnius (Krištaponytė): „Jeronimo Kačinsko 95–osios gimimo metinės" — 01.25, #4;

Jadvyga Godunavičienė: „Stiprybė iš praeities" — 06.14, #24; „Vytautas Ciplijauskas — nūdienos klasikas" — 06.28, #26;

Stasys Ignatavičius: „Prisimenant žymųjį gamtininką" — 05.24, #21;

Vidmantas Jankauskas: „P. Reklaitis ir jo darbai" — 03.01, #9;

Endrius Jankus: „1939 m. Klaipėdos krašto atplėšimą prisiminus" — 02.08, #6;

Sofija Jelionienė: „Kazį Veselką prisimenant" — 03.22, #12;

Vaclovas Juodpusis: „Kūrybos kraitis brangus ir Lietuvai" – 07.12, #28;

Eglė Juodvalkė: „Vytautas Alantas" — 03.29, #13; „Toks buvo mano tėvas" — 09.07, #34;

Pranas Jurkus: „XII Mokslo ir kūrybos simpoziumas — tęstinumo tradicijos" — 05.10, #19;

Domas Kaunas: „XII Mokslo ir kūrybos simpoziumo atgarsiai — Mažosios Lietuvos kultūros istorijos paveldas" — 06.14, #24;

Robertas Keturakis: „Klausykimės, kaip plaka žmogaus širdis" — 06.21, #25;

Algimantas Kezys: „Unikalių išraiškų menininkas" — 11.08, #40;

Vaclovas Kleiza: „Lietuvį gerbia Nobelio laureatas" — 11.01, #39;

Romualdas Kriaučiūnas: „Masinis kapinynas Tuskulėnų dvaro arklidėse" — 09.20, #33;

Vladas Krivickas: „Kai žiūrovai tampa dalyviais" — 06.21, #25;

Teodora Krivickienė: „Jei bent žodis išliko kieno širdyje" — 12.06, #44;

Ramunė Kryžauskienė: „Aleksandras Kučiūnas — ryškus išeivijos menininkas" — 06.28, #26;

Dalia Kuizinienė: „Prasmingų darbų kraitis" — 02.01, #5; „Apie išeivijos ir krašto santykius" — 02.08, #6;

Vytautas V. Landsbergis: „Daktaro Jono Basanavičiaus meilė" — 02.15, #7;

Alma Lapinskienė: „Maskvoje pagerbtas poetas Antanas Baranauskas" — 02.01, #5;

Lietuvininkų bendrija „Mažoji Lietuva": „Eva Erika Labutytė" — 09.27, #34;

Kostas Mačiulis: „Ilgas kelias su šokiu ir daina" — 11.08, #40;

Gražina Mareckaitė: „Į laisvę studijų savaitė Alytuje" — 09.06, #31;

Česlovas Masaitis: „Paskutinis sudiev prel. Vytautui Balčiūnui" — 07.12, #28;

Vida Mažrimienė: „Molio ir siūlų mozaika" — 07.19, #29; „Nauja šviesa M. K. Čiurlioniui" — 09.13, #32; „Pasaulio žemaičių dailės paroda" — 12.20, #46;

Ignas Medziukas: „Popietė su rašyt. Ale Rūta" — 01.04, #1;

Ses. Ona Mikailaitė: „Pasilikau tik dangų mėlyną" — 06/21. #25; „Arkivysk. J. Matulaitis ir Vaižgantas" — 11.15, #41;

Jonas Mikelinskas: „Kaip aš pirkau svarbiausią gėrį" — 02.08, #6;

Algimantas Nakas: „Juozas Kuodis" — 10.18, #37;

Ignas Narbutas: „Aleksandras Račkus, lietuvybės saugotojas" — 10.04, #35;

Algimantas A. Naujokaitis: „Rašytojo tvirtybė" — 02.08, #6; „Poetas ir mąstytojas" — 02.15, #7; „Įtekta Vaižganto premija" — 02.22, #8; „Reikšmingi kultūros ir meno ženklai" — 03.01, #9; „Lietuva žemėlapiuose" — 04.16, #16; „Mokslo darbų žiedas" — 04.26, #17; „Savi tarp savų" — 04.26, #17; „Didžioji tautos šventė" — 05.03, #18; „Susitikimai suteiks džiaugsmo" — 05.10, #19; „Po Frankfurto, Vilniaus knygų mugė" — 05.17, #20; „Nepabaigiami Z. Zinkevičiaus darbai" — 06.28, #26; „Poezija karaliaus Mindaugo metams" — 07.05, #27; „Zanavykų krašto šviesuoliai" — 07.19, #29; „Novelės meistras" — 07.19, #29; „Poetinio rudens laureatas" — 11.15, #41;

Angelė Nelsienė: „Namuose ir širdyje visad skambėjo muzika" — 11.08, #40;

Tomas Pabedinskas: „VDU bibliotekos sukaktis" — 02.22, #8; „A. Maceinos 95–osios gimimo metinės" — 03.08, #10; „Pagerbtas lietuvių tautos įkaitų atminimas" — 03.29, #13; „Paminėta pirmojo lietuviško laikraščio sukaktis" — 04.26, #17; „Jono Šimkaus gimimo metinėms" — 05.03, #18;

Asta Pakuckienė: „Prisimintas Poetas" — 09.06, #31;

Virginija Paplauskienė: „Visas gyvenimas rašytam žodžiui" — 11.01, #39; „Niekur nėra taip gražu, kaip gimtinėje" — 11.01, #39;

Petras Petrutis: „Visos mūsų tautos netektis" — 09.06, #31;

Halina Plaušinaitienė: „Šį mokslininką verta pažinti" — 03.01, #9;

Aldona Prapuolenytė: „Aktorius kuria Judo tragediją" — 03.22, #12;

Vitalija Pulokienė: „Lietuviškas kinas Amerikoje" — 03.22, #12; „Eglė Juodvalkė: Lietuva esu aš" — 05.17, #20; „Nevadinu savęs kompozitoriumi" — 11.08, #40; „Įteiktos JAV LB Kultūros tarybos paskirtos premijos" — 11.22, #42; „A.K. Kuršius, pirmasis garsus lietuvis Amerikoje" — 12.06, #44.

Marija Remienė: „XXI JAV LB Kultūros tarybos premijų šventė" — 11.08, #40;

Raimonda Rukšienė: „Režisierė, aktorė, autorė" — 11.08, #40;

Juozas Skirius: „Išeivijai reikšmingas archyvas" — 07.26, #30;

Faustas Stgrolia: „Yra kuo džiaugtis ir kuo didžiuotis" — 12.20, $46;

Lijana Šatavičiūtė: „Nauja galerija Vilniuje" — 07.19, #29;

Sigita Šimkuvienė: „Keturi dešimtmečiai prie mikrofono" — 11.08, #40;

A. V. Škiudaitė: „Ruošiasi atvykti mokslininkai" — 03.29, #13; „Apmąstant Antigonę pagal Sofoklį ir Marcinkevičiūtę" — 05.17, #20;

Aldona Šmulkštienė: „Darbštumu paženklintas žurnalistas" — 11.08, #40;

L.M.T.: „Didelis knygos pasisekimas" — 05.03, #18;

Laima Tidikytė: „Kas baugino J. Kaupo kūryboje" — 03.15, #11;

Kęstutis A. Trimakas: „Adelė Dirsytė — gyvenimas, veikla, raštai" — 03.29, #13;

Benas Urbutis: „Žvilgsnis nuo laiko laiptų" — 12.20, #46;

Elona Vaišnienė: „O jeigu neliks kamieno" — 05.10, #19;

Rimantas Vanagas: „Neregėtas svečias" — 02.22, #8;

Aldona Vasiliauskienė: „Lietuvoje įamžinamas šveicaro vardas" — 03.22, #12;

Pranas Visvydas: „Sustingo lysvėj tulpių legionas" — 06.21, #25; „Kundry, Parsifalio gundytoja" — 12.20, #46;

Ona Voverienė: „Poetė, kurianti Lietuvą" — 07.05, #27;

Milda Zinevičiūtė: „Lietuvos Tolerancijos žmogus 2002" — 02.01, #5; „Studentai šventė Vasario 16–ąją" — 02.22, #8; „Lietaus lašai Kazio Šimonio gimtadieniui" — 09.13, #32;

Algimantas Zolubas: „Įamžinimo ženklai" — 02.22, #8; „Užmaršties tamsa bejėgė" — 03.15, #11; „Jam tėvynė auksu žvilgėjo" — 04.26, #17.

Leidiniai

Kun. Kazimieras Ambrasas: „Pranokęs laiką ir bendraamžius" — 04.19, #16;

Juozas Banionis: „Knyga apie Praną Dovydaitį" — 04.19, #16;

Žilvinas Beliauskas: „Nauja lietuviška knyga angliškai" — 03.15, #11;

Vytautas Bieliauskas: „Išeivijos kultūrinio gyvenimo vaizdai" — 12.13, #45;

Vytautas A. Dambrava: „Likimo vedami" — 09.20, #33;

Rasa Dumčiūtė: „Mano pirmoji knyga" — 10.18, #37;

Aldona Gaigalaitė: „Lietuvos užsienio politika ir diplomatas B. K. Balutis" — 01.04, #1;

Regina Gasparonienė: „Laimi ir teisingumas" — 02.01, #5;

Jadvyga Godunavičienė: „paroda apie Napoleoną ir Lietuvą" — 01, 18, #3; „Lietuvos karininkų biografijos" — 04.19, #16; „Išeivijos dailė" — 07.12, #28;

Leonas Grinius: „Apie doc. dr. Felikso Žigaro monografiją" — 05.17, #20;

Julija Švabaitė–Gylienė: „Ilgas kelias iš Murmų kaimo į Čikagos didmiestį" — 05.24, #21;

Nijolė Jankutė: „Apie Velniškas pamokas" — 01.11, #12; „Vargdieniai, pažemintieji ir nuskriaustieji" — 01.25, #4; „Ar įmanoma pataisyti, kai viskas sugedę" — 02.01, #5; „Piliponio pėdomis su kaukole" — 02.15, #7; „B. Brazdžionio poezija anglų kalba" — 03.22, #12; „Išsipildančių fantazijų meistras ir jo 50–mečio knyga" — 10.25, #38;

Vytautas A. Jonynas: „Balio Sruogos literatūrinė kritika II" — 03.15, #11;

Vaclovas Juodpusis: „Giedros Gudauskienės muzika Lietuvoje" — 03.08, #10;

Anatolijus Kairys: „Dėmesio vertas metraštis" — 01.11, #2;

Antanas Klimas: „Gulag, a history" — 09.27, #34;

Romualdas Kriaučiūnas: „LKB kronikos įnašas kovoje dėl Bažnyčios ir tautos gyvasties" — 07.12, #28; „Visos kartos gyvenimas romane" — 09.27, #34; „Kas ką gelbėjo prieš apie 60 metų" — 10.25, #38; „Mes nepamiršome, nes pamiršti neįmanoma" — 11.15, #41; „Biografinis ateitininkų žinynas" — 11.22, #42; „Sovietų pastangos sunaikinti Bažnyčią" — 12.20, #46; „Ragindavo melstis už skriaudėjus" — 12.20. #46;

Ramunė Kryžauskienė: „Kūriniai fortepijonui" — 10.18, #37;

A. Landsbergis: „Lietuviškos prozos rinktinė vokiškai" — 04.05, #14;

Gražina Mareckaitė: „Lietuvos teatro keliai" — 04.05, #14;

Vida Mažrimienė: „Knyga apie išeivijos dailę" — 09.20, #33;

Skirmantė Miglinienė: „Monografija apie Vytautą Petrulį" — 06.07, #23;

Algimantas A. Naujokaitis: „Jungtinis kultūrinis leidinys" — 01.18, #3; „Kas atkels vartus, kai tėviškėn sugrįšim" — 01.25, #4; „JAV lietuvių žinyno sutiktuvės" — 03.22, #12; „Skomanto leidyklos dešimtmetis" — 05.17, #20; „Ezopo kalbos tyrinėjimai" — 05.31, #22; „Šiaulių varpininkai" — 05.31, #22; „Naujas Romualdo Granausko romanas" — 07.12, #28; „Didžiosios bendruomenės istorija" — 07.26, #30; „Žydų muziejaus almanachas" 12.13, #45; „Atodūsio poetika" — 12.13, $45;

Tomas Pabedinskas: „Prancūziškas požiūris į Lietuvos istoriją" — 12.13, #45;

P. Palys: „Aš žinojau, kad kada nors tai įvyks" — 05.24, #21; „Ir pamilsite tą audrų blaškomą mergaitę" — 07.12, #28;

Virginija Paplauskienė: „Kai išėjusieji grįžta į tėvynę" — 04.05 #14;

Jonas Račkauskas: „Imigrantai kaip diplomatai" — 01.18, #3; „Lietuviškos periodikos katalogas" — 03.08, #10; „Pagaliau sulaukėme antrojo tomo" — 03.22, #12; „Lietuvių išeivijos spaudos bibliografija 1945–2000" — 04.05, #14;

Mūza Rubackytė: „Lietuvių diaspora ir jos ateitis" — 07.26, #30;

Stanislovas Stašaitis: „Paminklas palaimintajai kankinei" — 06.07, #23;

Audronė V. Škiudaitė: „Vilniaus knygų jūra" — 03.15, #11;

Aldona Šmulkštienė: „Nijolės Jankutės eilėraščius perskaičius" — 01.04, #1;

Laimutė Tidikytė: „Sigito Parulskio pirmojo romano sutiktuvės" — 02.15, #7; „Sukrečianti Vandos Juknaitės knyga" — 07.26. #30; „Monografija apie pirmąją rašytojų porą" — 07.26, #30;

Pranas Visvydas: „Glaustai išprotauta satyra" — 02.15, #7; „Su daug kuo galima apsiprasti" — 07.26, #30; „Puošni geravalės šeimos knyga" — 09.27, #34; „Nardant atminties metaforose" — 10.18, #37; „Meldžiu po medžiu atleidimo" — 11.29, #43;

Ona Voverienė: „Dokumentas, pasmerkęs sovietinį genocidą" — 01.04, #1.

Literatūra ir kalba

—: „Pagarba gimtajai kalbai" — 10.25, #38;

B.Ž.: „Pristatytas naujas teologijos žodynas" — 12.06, #44;

Elta: „Lietuvių kalbos žurnalo sukaktis" — 11.22, #42;

Antanas Klimas: „Svetimos plunksnos mūsų pavardėse" — 02.22, #8; „Lietuvių kalbos rimuoti posakiai" — 03.01, #9; „Motina žemė ir lietuvis" — 03.29, #13; „Kelios pastabos apie homonimus" — 06.14, #24; „Didžiulis kalbos turtų aruodas" — 10.25, #38; „Mažybiniai (akimirkos) veiksmažodžiai" — 12.06, #44;

Libertas Klimka: „Svarbus baltų kultūros paminklas" — 11.22, #42;

Regina Kvašytė: „Apie tarptautinius žodžius išeivijoje ir Lietuvoje" — 06.07, #23;

Rita Miliūnaitė: „Kas laukia tų, kurie pamirš savo tėvų kalbą" — 12.06, #44;

Algimantas A. Naujokaitis: „Lietuvių literatūros arimai" — 01.11, #2; „Vaikų ir jaunimo literatūra visiems" — 03.08, #10; „Vaikų pasaulio kūrėjas" — 03.08, #10; „Juozo Kralikausko romanai" — 04.19, #16; „Praskynęs naują kelią mūsų romanui" — 11.22, #42; „70 metų *gimtosios kalbos sargyboje*" — 12.06, #44;

Stasė Petersonienė: „Lietuvių rašytojų draugijos 2002 m. veiklos apžvalga" — 02.22, #8;

Vitalija Pulokienė: „Jausmų gilumas, ne teatro įtaka — tai talentas" — 05.31, #22;

Laimutė Tidikytė: „VII Pasaulio lituanistų asociacijos konferencija" — 10.25, #38;

Pranas Visvydas: „Su jautriu santūrumu" — 05.31, #22;

Milda Zinevičiūtė: „Guido Michelini — italas lituanistas" — 01.25, #4.

Menas

—: „Tarptautinė paroda „Kuršėnų vėtrungės" — 05.24, #21;

—: „Stabtelėjus pakelėje" — 07.19, #29;

Jolita Kavaliūnaitė: „Algimanto Kezio Lietuva" — 12.13, #45;

Gediminas Balukas: „Europoje rengiamos P. Domšaičio parodos" — 06.21, #25;

Adolfas Burakauskas: „Laikas — upė be krantų" — 09.20, #33;

Elta: „R. Požerskio fotografija amerikiečiams" — 10.11, #36;

E.U.: „Šiuolaikinė skulptūra" — 01.25, #4;

Goda Giedraitytė: „Savojo uosto beieškant" — 07.19, #29;

Jadvyga Godunavičienė: „Dailininkė iš bajorų genties" — 07.05, #27; „Galerija, atvira pasauliui" — 07.05, #27;

Kristina Jokubavičienė: „Prano Domšaičio galerija" — 10.18, #37;

Karolis Rimtautas Kašponis: „M. K. Čiurlionis ir pasaulis" — 10.04, #35;

Algimantas Kezys: „Trys — iš Tauragės" — 12.13, #45;

Vladas Krivickas: „Danguolės Jurgutienės simbolistinė metafizika" — 11.01, #39;

Laima Krivickienė: „Kai kūrybos laužas liepsnoja" — 02.08, #6; „Neišėjo, ženklo nepalikusi" — 03.01, #9; „Septynių mintys Lemonte" — 05,17, #20; „Surandi jį visai pasikeitusį" — 09.06, #31; „G. Žumbakienės kūrybos trauka" — 09.20, #33; „Kanadiečiai dovanos modernaus meno šventę" — 11.08, #40; „Kokią paslaptį saugo angelai" — 11.29, #43;

Romualda Laimienė: „Myliu gimtojo pajūrio rūką ir lietų" — 04.26, #17;

Nomeda Lukoševičienė: „Atrakinau savo dienoraštį" — 09.06, #31;

Gražina Mareckaitė: „Drobė, medis, kraujas" — 10.25, #38;

Vida Mažrimienė: „Darbais apvainikuota kūryba" — 02.22, #8;

„Meno kalba su Lietuva" — 04.19, #16;

Algimantas A. Naujokaitis: „Menas JAV ambasadoje" — 03.15, #11; „JAV ambasadorius susitiko su menininkais" — 06.21, #25; „Gyvenimo paveikslai" — 07.05, #27; „New Yorko meno scena Vilniuje" — 11.01, #39; „Dailininkai kuria istorinius paveikslus" — 11.29, #43;

Tomas Pabedinskas: „Atidaryta A. Galdiko paroda" — 03.08, #10; „Prisimintas Julius Kaupas ir jo kūryba" — 04.12, #15; „Menas, nepaaiškinamas kaip meilė" — 10.25, #38;

P. Palys: „Tose erdvėse reikia kai ką susitikti" — 11.08, #40; „Ji viena iš pačių iškiliausių" — 11.22, #42;

Laima Plioplienė: „Rytoj jau nebus vakar" — 12.06, #44;

Stasė E. Semėnienė: „Dovana Lietuvai" — 02.01, #5;

Taura: „Galerijos naujienos" — 10.11, #36;

Pr. Visvydas: „Paroda tinkamiausiu laiku" — 01.04, #1; „Apie parodą post factum" — 03.29, #13; „Du skirtingi fotomenininkai" — 11.15, #41.

Mokslas

Stasys Bačkaitis: „XII Mokslo ir kūrybos simpoziumas" — 07.12, #28;

Dalia Cidzikaitė: „PLB Lituanistikos katedra Illinois universitete Čikagoje" — 01.18, #3; „Illinois universiteto Lituanistikos katedra" — 12.13, #45;

Dr. Juozas Meškauskas: „Rūpinkimės savo smegenimis" — 10.11, #36;

Algimantas A. Naujokaitis: „Naujas Lietuvos Mokslų akademijos prezidentas" — 09.27, #34;

Tomas Pabedinskas: „Colegium Artes liberales" — 05.24, #21;

Romualdas Stepanauskas: „O gal tik protų apsikeitimas" — 06.21, #25;

Aldona Vasiliauskienė: „Nauji LKMA akademikai" — 07.12, #28;

Pranas Visvydas: „Žiedai ir senamiestis akvarelėje" — 07.12. #28.

Muzika — koncertai

—: „Aidas ir Dainius Puodžiukai Premijų šventėje" — 11.08, #40;

Julius D. Bartnykas: „Lietuvių opera — ne prabanga, o būtinybė" — 05.10, #19;

Alina Bičkienė: „Trys Panteros Čikagoje" — 04.12, #15;

Danutė Bindokienė: „Pokalbis su Algiu Grigu — koncerto užsklandai" — 10.11, #36;

Elta: „A. Žlabys pradėjo koncertų ciklą" — 02.08, #6

Jadvyga Godunavičienė: „Muzikų rėmimo fondo užmojai" — 04, 26, #17; „Muzikos šventė Vilniuje" — 05.24, #21; „Prasideda operos puota" — 10.04, #35; „Klasikos šedevrai, festivaliai, šiuolaikinė muzika: — 10.25, #38;

Danutė Staškevičiūtė–Liaubienė: „Neeilinių muzikų koncertas" — 06.07, #23;

Aušra Motuzienė: „Danutės Mileikienės kompaktinė plokštelė" — 09.27, #34;

Leonas Narbutis: „Baleto artistas yra ir auktorius, ir muzikantas, ir viskas kartu" — 11.22, #42;

Algimantas A. Naujokaitis: „Naujas talentas" — 09.20, #33;

P. Palys: „Violeta Urmana praaugo pati save" — 03.15, #11; „Ačiū Violetai už dainų puotą" — 04.12, #15; „Temperamentingas tenoras" — 12.06, #44; „Man Lietuva antroji tėvynė" — 12.20, #46;

Aldona Stempužienė: „Pianisto Andriaus Žlabio laimėjimai" — 09.06, #31;

Faustas Strolia: „Po Carnagie Hall — PLC" — 01.11, #2; „L. Jakštytės Motekaitienės koncerto pasiklausius" — 01.11, #2; „Marija, gelbėk mus" — 01.25, #4; „Pagerbti nusipelnę lietuviai muzikai" — 03.22, #12;

Pr. Visvydas: „Bičiuliškas Verdi 'Requiem'" — 04.26, #17;

Milda Zinevičiūtė: „Genialus palikimas" — 04.26, #17; „Pažaislyje, įžymiausi muzikai ir klasikos gerbėjai" — 06.07, #23; „Baigėsi Pažaislio muzikos festivalis" — 10.04, #35; „Žiemoti besirengiančio miesto gaidos" — 11.22, #42; „Vaizduotės pasaulio vilionės" — 12.13, #45.

Religija - Filosofija

Vytautas Antanas Dambrava: „Septyni žodžiai" — 04.12, #15; „Neužmirštamos Velykos Lietuvoje" — 04.19, #16;

Ses. Ona Mikailaitė: „Velinių apmąstymai" — 11.01, #39;

Vidmantas Valiušaitis: „Esmingiausia Velykų patirtis" — 04.19, #16.

Poezija ir apie poeziją

Jonas Aistis: 06.28, #26; 07.05, #27;

Leonardas Andriekus: 06.21, #25;

Petras Babickas: 04.26, #17;

Kazys Bradūnas: 04.19, #16;

Vladas Braziūnas: 11.15, #41;

Feliksas Breimeris: 05.03, #18;

Elena Dereškevičienė: 05.03, #18;

Leonardas Gutauskas: 02.08, #6;

Adomas P. Jasas: 05.03, #18;

Antanas Jasmantas: 03.08, #10;

Dalia Jazukevičiūtė: 06.28, #26;

Antanas A. Jonynas: 06.14, #24;

Daiva Karužaitė: 06.28, #26;

Birutė Teresė Lengvėnienė: 07.05, #27;

Justinas Marcinkevičius: 07.05, #27;

Birutė Marcinkevičiūtė: 05.31, #22;

A. Naujokaitis: „Poetas–satyrikas" — 02.22, #8; „Poezijos šventė Lietuvoje" — 06.14, #24; „Poezija neturi sienų" — 06.14, #24;

Vitalija Pulokienė: 12.06, #44;

Vincas Mykolaitis Putinas: 02.15, #7;

Aleksandras Radžius: 11.01, #39;

Rainer Maria Rilke: 09.06, #31;

Ale Rūta: 07.12, #28;

Albertas Skyrelis: 02.22, #8;

Sigita Šulaitytė: 12.06, #44;

Alfonsas Tyruolis: 07.05, #27; 07.12, #28;

Joana Paltarokaitė–Valaitienė: 03.01, #9;

Jonas Zdanys: 02.01, #5.

Teatras, Filmai

—: „Apie S. Beckett gyvenimą" — 01.11, #2;

—: „Retas teatro stebuklas" — 02.01, #5;

Elta: „Lietuviškas filmas Torino kino festivalyje" — 11.29, #43;

Vytautas A. Jonynas: „Kinematografijos žanro išradėjas" — 06.28, #26;

Eglė Juodvalkė: „Džiugi teatro premjera" — 05.24, #21;

Džiuljeta Kulvietienė: „Lyg pirmą sniegą išgyventum" — 01.04, #1;

Bronius Nainys: „Ledi Makbet iš Akmenės" — 04.05, #14;

Algimantas A. Naujokaitis: „Mintys po spektaklio" — 02.01, #5;

Virginija Paplauskienė: „Kai idėja virsta tikrove" — 09.27, #34;

Vitalija Pulokienė: „Ar reikia teatrui režisieriaus" — 04.12, #15;

Daiva Šabasevičienė: „Samuel Beckett 'Laimingos dienos'" — 01.11, #2;

Aušra Veličkaitė: „Kai Lietuva valdė pasaulį" — 09.13, #32;

Pranas Visvydas: „Visus pradžiuginęs vaidinimas" — 01.04, #1; „Lady Makbet iš Akmenės" — 01.25, #4; „Tarsi nusileidęs iš dangaus" — 05.10, #19; „Dėl visa ko ir mano laiškas" — 11.22, #42.